

Kedves Barátom!

Hacha

Hogy valahogyan felkeltem az ágyból, először
— más régi adósságaim közt — az ön levelét igyeksem elintézni.

Levelének az a része vár válaspra, amelyben olyan
könyvet („mintát”) kér, amilyenre bizonyos defleket feldolgozha-
tónak vél. Ugy vélem, körülbelül ezt írja.

Először tisztázni kellene, hogy a feldolgozandó deflek
kérdésében ugyanazon anyagra gondolunk-e? Én — azonos anyagról
lévén ró — előszörban a régi adliye keresése alatt álló néhány régi
deflekre gondoltam, melyek emlékezetem szerint kb. 980-990 körül
kezdődnek. Ha ezekből 2-3 kötetet lemosol, kap 1-2000 cédulát,
megvanamzi ítéletet, amelyek számos szempontból vehetők történeti
vizsgálat alá. (Köviden 1) jogi alapelve: a seriat tételek. Ebben újat nem
fedeztünk fel, ^(biztosan?) de mégis értékes len megismerünk a jogszabályokat, mert
ha az alapelve egyékes is volt, — nem tudjuk: mi volt; gyakorlatból ez
valószínűleg egyir vidéki kada működéséből nincs kimutatva 2) A per tárgy,
a peres felek személye, lakóhelye. Mi miatt pereskedtek az emberek; kik peresked-
tek; városbeliek, vidékiek; miért is nyúlt a kada területre? Kik pereskedtek:
városiak, falusiak, mohor, örmények, görögök, zsidók? Az eredményből kitűnik

a peres felek - s nagyalbálánosságban a növekvő vidék - gazdasági élete :
az emberrel parancsok, állattenyésztők, kereskedők stb. Kik ezek, kik harkoznak
amoda? Van nagybirtok, nagykereskedő? Van tőke? 3.) De mint mondtam,
a leghitványabb papírdarab is még tör más szempontból vizsgálat alá vehető,
főleg ha írás van rajta, hiszen ezt a történelmi emlékiratokról éppen át tanít-
ják, erre hát nem térlek ki). - Másodszor az evkaf-iratokra lehetne
gondolni, mert ezek egy része mintén Arabiában van s felhasználás végett
esetleg szóba jöhet. Aronban én nem hiszem, hogy ~~ennek~~ ^{otthon} az evkaf iratok
körüli kutatni egyszerűen, és így az említett adliye iratok maradtak, mint
egyetlen lehetőség. (A könyvtárak genel direktörü Hasan Fehmi² úrral együtt voltam
kínai megfigyelésem ^{az adliye} iratokat, ő ~~itt~~ tudná irányítani).

Mint ismerem felhasználható könyvet aronban akkor sem
tudok, ha a két lehetőség közül az egyiket hívjuk és csak a másikat.
(adliye) hívjuk meg. Munka során felhasználható könyv nincs, vagy
ha van, akkor minden forrástanulmány az. Nincs azért, mert pontos-
san ilyen forrásanyag a magyar irodalomban még nem került ismeretessre,
nem tudjuk tehát megmutatni, hogy mit ^{törlelt} ~~számlált~~ volna vele, ha valaki
kétsébe ^{kétsé} került volna; vagy pedig minden forrástanulmány többé-kevésbé fel-
használható mintának, ekkor pedig igen sok munka számít kellene eljárni.

Mindig az anyag szabja meg, hogy mit lehet vele és
belőle csinálni, foglalkozni kell vele is munka nélkül is kialakul az a
forma, amibe az eredmény beönthető.

Még mindig fájó fejjel most csak emegyek írni. Abban a
meggyőződésben zárom leveleimet, hogy a munka folyamán kétségei fogyni
fognak, ismeretei gyarapodnak. ^{Még tövör lettes}
Már, 4. sz. Jan 7. Felszabás